

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

РІК L. Ч. 82. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 13. квітня 1942. No. 82. Jersey City, N. J., Monday, April 13, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи”: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

Як Америка Поводиться з Ворожими Чужинцями?

Диктаторські країни інтернують ворожих чужинців бездіяльними за колючі дроти, або зганяють їх до відділів примусової праці. В протилежність тому Америка має інший спосіб поведінки з ворожими чужинцями, який практикується в Овенс Веллі в Каліфорнії.

Рішення виселити з західного побережжя ворожих чужинців викликало багато питань, перш за все — куди їх виселити. Військові старшини і цивільні особи розглядали це питання, комітети їздили по західних степах, шукаючи відповідних місць.

Було рішення створити наразі такі центри, де переселенці могли тимчасово жити.

Вибрано Овенс Веллі. Тесляри взялися будувати поспішно, помешкання, ідальні, залі для відпочинку, приміщення для прання, умивання. Знову військо перебрало на себе спортові майдани, повітові виставні площі й інші місця для збірних центрів.

Овенс Веллі, найновіше „бум”-місто в Каліфорнії, є найкращим прикладом того, що було досягнуто протягом першої або добровільної стадії виселення японців з західного побережжя. Яких 6,000 акрів в Овенс Веллі буде тимчасовим домом для щонайменше 10,000 японців. Переселенці зможуть працювати. Деякі займуться сільським господарством, другі консервуванням, інші робитимуть меблі для помешкань.

Планується провадити широку розвагову програму, включаючи бейсбол та інший спорт, рівнож висвітлювання фільмів.

Будуть встановлені початкова та середня школа. В неділі буде відправлятися церковна служба для бажаючих.

Повна відповідальність за у-

дримання порядку буде в руках самих мешканців. Кожен, хто залишить посілість, не буде прийнятий назад.

Овенс Веллі буде служити зразком для інших подібних переселенських центрів.

КОМУНІСТИЧНИЙ ЖУРНАЛІСТ ПРО ЖИТТЯ В ХАРКОВІ

Большевицький журналіст К. Тараданкін подає на основі оповідань втікачів, що в Харкові під німецькою окупацією має панувати безоглядний німецький терор. Шибениці та розстріли належать до денного порядку. Місто поділене на райони, а на чолі кожного району стоїть „начальник управління”, яким є звичайно „петлюрівець”. Підприємства ще не відкриті, як також нечинні є фабрики та заводи. Покищо відкрито тільки фабрику лопат, яких масово вживають при будівництві укріплень на фронті. Виходить газета „Нова Україна”, яку видає Сагайдачний. Згадана газета друкує накази про побирання плати за приміщення для складів та майстерень. Бракує в Харкові поживи та хліба.

В місті є одиноке кіно, яке висвітлює німецькі фільми, здебільша для німецьких вояків. Школи та шпиталі замкнені, трамваї нечинні. Місто обслуговує лиш одна електро-станція.

Голод - Властива Причина, Чому не Можна Було Вдержати Батаану

ЗАВЯТА БОРОТЬБА ЗА ІНДІЙСЬКИЙ ОКЕАН

Японія, як виглядає з воєнних операцій, намагається наступати на Індію, а принаймні позбавити її довозу воєнних матеріалів з Англії й Злучених Держав. Тому хоче взяти під контроль цілий Індійський океан, над яким панує британська флота. Ось тим треба пояснити ту завзятість, з якою японці наступають в Бенгальським залив, де затопили два британські кружляки: Дорсешир і Корнвол. А тепер доносить британська адміраліція ще про одну важну втрату. Ото недалеко Цейлону затоплено ще й британський літаконосець Гермес, що мав 10,850 тон поємності.

НІМЕЦЬКА ПРОПАГАНДА В УКРАЇНІ

ЦІРІХ (Швайцарія). Новинкарська агенція ОНА подає таке: „Новое Слово”, орган московських емігрантів в Берліні подає, що д-р Альфред Розенберг, міністер для окупованих територій на сході, значно поширив свою пропагандивну діяльність на Україні.

Під сучасну пору видається на Україні аж 120 різних газет на українській мові, а 5 в мові німецькій. В своїй акції Розенберг має послуговуватися не тільки телефонами й телеграфами, але також телевізією.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

Японці не зломив бойового духа американських і филиппінських вояків, хоч переважали їх значно числом і мали повно літаків та тенків та доставали щораз нові посилення. Зломив тих героїських вояків — голод. В останньому часі американські вояки доставали тільки третину вже й без того обкровоєної їди. З недоїдання і хворіб вони так ослабли, що взагалі не мали сили відбиватись, бо були фізично цілковито виснажені. Таке подав Джан Ж. Мекклой, заступник секретаря війни, що говорив у Нью Йорку в Юніверситі Клоб в користь допомоги Китаєви.

СОЮЗОВЕЦЬ РАНЕНИЙ В БОРОТЬБІ ЗА ФІЛІПІНИ

Родичі Павла Робака, члена 63 відділу У. Н. Союзу в Форд Сіті, Па., одержали повідомлення з департаменту війни в Вашингтоні, що їх син зівстав ранений дня 24. березня б. р. на Філіппінах, та що їх будеться повідомлювати про дальше лікування, яке є досі успішним. Молодий Павло служить в американській авіації. Брав участь в недавніх героїських боях, ведених під проводом ген. Вейнрайта. Був зайнятий на початку війни в розбудові летунських піл, головню в тяжких теренах, що виглядали як джунглі. Павло Робака має 27 років. Це є перша вістка, яку одержали його родичі про нього від часу вибуху війни з Японією.

СПОДІЮТЬСЯ ДРУГОГО ГЕСА В ЛОНДОНІ

ЛОНДОН.—В англійських колах кружляють погослови, що небаром має прибути до Англії другий висланик Гітлера, щоб переконати Чорчила, що тепер пора заключити мир. Згаданий емісар буде говорити Чорчилові, що японська „жовта небезпека” загрожує всім білим народам, отже не тільки Великій Британії, але також Німеччині. Ще колишній цісар Вільгельм говорив безнастанно про „жовту небезпеку”. Можливо, що вона тепер починає тривожити також Гітлера.

There are no "rookie" dollars. Send yours to the front! Buy U. S. Defense Savings Bonds and Stamps!

ТРИ РІДНІ БРАТТЯ В АРМІЇ Й ВСІ ТРИ СОЮЗОВЦІ

„Дейлі Лідер Таймс” (з Кітанинг, Па.) подає в числі з 30. березня б. р., що з Форд Сіті, Па., відійшло до армії Вуйка Сематри хлопці, що є рідними братами. Це: Іван, Михайло і Микола Оресики. Всі вони, як доносить відділовий секретар М. Лічак, є членами 63. відділу У. Н. Союзу. З того самого відділу відійшов ще і В. Котик, що призначений до тенкової служби. Три згадані браття розійшлися, бо кожен з них призначений до чого іншого і кожен з них перебуває в іншому місці.

Здержати Інфляцію, Одно з Чергових і Найважливіших Завдань

Це ясне, що весь наш державний апарат мусить бути звернений тепер головню в сторону оборони краю та підготовки до того, щоб завдати ворогам остаточний удар на їх власних землях, чи ними загарбаних. Це є справа воєнної продукції, яка, як бачимо, вже налагоджена і дає кращі висліди, як ми самі цього надіялись. Та ще одно марево висить над нашим краєм. Це страх перед інфляцією, що то нанесла стільки шкоди ріжним краям по першій світовій війні.

Її зародки є вже і в нас. Та уряд зачав уже її стримувати ріжними обмеженнями щодо цін на деякі товари, а далі щодо заробітних платень і зисків. Є надія, що таким шляхом вдасться вдержати інфляцію принаймні на якийсь час. Доконано цього вже в Канаді, де заведено контроль цін. До цього дійде певно і в Америці. В Вашингтоні займається цією проблемою Ліон Гендерсон та цілий штаб знавців, спеціально заангажованих урядом для цієї праці.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1979.Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918,
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,**Є Кара за Поневолювання**

Коли яка людина вбе кого потайно, а її ніхто не обвинує та не вкарає, то це не значить, що така людина таки зовсім не покарана. За злі та погані вчинки карає нас ще й наше сумління. Дехто може махнути рукою та сказати: „От, що там сумління! Аби в тюрмі не сидіти або на шибениці не повиснути!" Та це пусте говорення. Свідомість того, що вчинено вбивство або зроблено який інший злий вчинок, неначе іржа точить проступника як в день, так і в ніч. Хтож здавлює в собі отой глибоко захований в людині голос сумління, той наче дерев'яніє. Живе тільки поверховним життям. Ходить наче напів мертвий. Ось так людина носить сама в собі кару за свої погані вчинки.

Подібно карають себе й ті народи, що мають жадобу панувати й використовувати інші народи. Пануючий нарід вчиться згори глядіти не тільки на поневолені ним народи, але й на всі інші народи. І в цей спосіб навмисне не добирає нічого доброго, особливо в поневоленіх народів. Стає зарозумілим і не погамовано самолюбним. А це засліплює його. І такий нарід скорше чи пізніше починає виродити. Так було із старинними вавилонцями. Так було з єгиптянами, старинними греками та римлянами. Кожний пануючий нарід, що поневолює інші народи довгий час, стає навіть зарозумілим, самолюбним, бундючним та розкошлюбним, що значом виродніє, занепадає, і або стає незамітним народцем або й зовсім пропадає. Деж є тепер нащадки гордих вавилонців? А чи останки гордих єгиптян не працюють тепер як нещасні феахи-гречкосії на своїх арабських панів?

Був час, коли найбільшою та наймогутнішою імперією була й Іспанія. Ціла Полуднева Америка й великий кусень Північної належали до Іспанії. Належали до Іспанії й Голандія, частини Німеччини та Італії в Європі. Плило золото з Америки до Іспанії прямо рікою. Страшенно бундючними були поставали еспанці. Та так розніжилися, розпаношилися були еспанські магнати та шляхтичі, що вичерпали Іспанію у безупинних війнах з найкращої крові, з найліпших умів, а вкінці довели Іспанію до крайнього занепаду морального, духового й економічного. Нині Іспанія — це собі третьорядна європейська держава. А за час свого імперіального панування над великою частиною світу, навіть не створили нічого особливого під культурним оглядом.

Звиродніла та розпалася велика турецька імперія, що цілими століття жила соками різних підбитих народів. Розви-

валася та щезла досить велика австрійська імперія. Порохом припада й колишній польська імперія, в якій польська шляхта поневоляла польських селян, як теж і ціле населення України, Білоруси та Литви. Була розпалася й царська російська імперія, яку на якийсь час згальванізували російські комуністи, ставши носителями російського імперіалізму.

Коли творили еспанці свою імперію, то безщадно вирізували індіанське населення Мексика та Полудневої Америки, забираючи від нього всякого рода начення із щирого золота та срібла та палячи на кострах книги цивілізованих індіан в Мексику. І як каж то велика втрата для культури світу, що із тисяч великих книг маянців та азтеків майже нічого не залишили еспанські вандалі. Є тепер на світі по музеех щось тільки три старинні книги маянських індіан, що якимсь чудом зберіглися до наших часів. Ще й тепер не отряслися з почуття рабства ті народи, що були під Туреччиною. А як терплять ще й тепер мільйони українців через те, що сотні літ своїми соками годували роздуту польську шляхту та російських царів та бояр, а за недавніх літ ще й російських комісарів! Жили убого сотні літ. Втратили своїх провідних людей, і не мали змоги творити нову культуру, а тільки з тяжкою бідою зберігали свою величаву старинну культуру. І як же ще й тепер терплять українці від того, що російські й польські імперіялісти гнобили їх сотнями літ! Зубожені, пригноблені та ще й поневолені знайшлися тепер в лабетах нових панів-імперіялістів: у руках нацистів...

І чи скористав що польський нарід з того, що польська шляхта сотні літ поневоляла мільйони населення України? Чи не влізає Росії боком панування над українським народом? І чи не вдавиться Україною теж і Німеччина?

Коли над тим глибше застановитись, до можна прийти тільки до такого заключення, що тепер повинні подати собі руки найкращі представники росіян, українців, поляків, французів, британців, жидів, американців, канадійців, китайців, індіанців, арабів, і всіх інших народів, щоб ця війна стала війною за ідеал визволення всіх поневоленіх народів,

**РОСІЙСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ
ОБВИНУВАЧУЄ ЄПІСКОПА
СІКОРСЬКОГО**

КУИБИШІВ (СССР).—6. квітня. — Патріархат православної церкви СССР видав послання з нагоди Великодніх Свят, в якому заповідає, що в цьому році прийде визволення СССР зпід фашистського ярма. Рівночасно патріархат опублікував постанову про переведення церковного суду над єпископом Полікарпом Сікорським за його „нехристиянські вчинки", цебто за його співпрацю з німцями на Україні. Єпископа Полікарпа обвинувачують в спробі творення церковного розколу та в діяльності, яка становить „зраду церкви та українського народу". Постанова видана 27. березня ц. р. та є підписана патріархом Сергієм, київським митрополитом Николаєм, лєнінградським митрополитом Алексеем і п'ятьма архієпископами та двома єпископами.

**УСУНЕНО ГИЛМОРА З „ОФІСУ
КООРДИНАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙ"**

ВАШИНГТОН. — Дан Гилмор, б. видавець журналу „Фрайдей" та обвинувачений в комуністичній діяльності, був усунений з „Офісу Координації Інформації", на чолі якого стоїть полк. Вільям Дж. Донован. Згаданий журнал „Фрайдей" виступав аж до вибуху московсько-німецької війни гостро проти політики президента Рузвельта, протівився допомозі Англії й т. п. Там писали такі журналісти як А. Кан, редактор „Ди Авр", що то виступав проти загальної військової служби, обороняв Гері Бриджеса і т. д. Сам Гилмор вів Рузвельта і Чорчила „палячми війни" та популяризував відомий ізоляційний клич „Єнкс ар нат комінг".

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

щоб потім всі вони могли жити собі по демократичному у всевітній федерації народів. В цей спосіб ми заведемо ліпший лад на світі та усунулиб причини до будучих воєн.

О. Івах. Вінніпер

ХТО ХОТІВ БИ гарно мешкати, прощу голоситися за **ДЖЕНІТОРА** на адресу: 80-3
3257 — 36th STREET
ASTORIA, L. I.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК
ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ
МЕБЛІВ
GRAND CIRCLE
UPHOLSTERING CO., Inc.
2469 WEBSTER AVENUE
Near 188th St.
BRONX, N. Y.
Telephone: FOrdham 5-4666.
Має на складі РІЗНІ МЕБЛІ доброї якості, по дешевій ціні.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіз крові для подружжого садовства.
● Геморойди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVENUE, cor. 14th St.,
NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години 10—8; неділя 11—3.
Жінка-доктор до обслуговування.
X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

**МИРОН
ЛИТВИН
І СИНІ**

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга щира і чесна

Main Office:

383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Filial):

969 South Broad Street,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588**ІВАН БУНЬКО**УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАРЖАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
й околицю

**МИХАЙЛО
НАСЕВИЧ**cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.**ПЕТРО
ЯРЕМА**

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.),
BRONX, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з прегарною
металевою
труною, двома автами, караваном,
бальсамуванням, виш-
ванням Похоронного
Дому і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з вишком оди-
ня й належностей за церковну
відправу й цвинтар.

S. KANAI KAIN433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646